

Komplettering av syfte och föreskrifter samt fastställande av skötselplan för naturreservatet Hästenäs kyrkskog i Åtvidabergs kommun

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken (1998:808) samt 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) att komplettera naturreservatets syfte och föreskrifter samt besluta om ny skötselplan.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

1. Syftet kompletteras enligt nedan:

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald i form av arter och naturmiljöer. Det innebär i Hästenäs kyrkskog att bevara ett för Götaland stort och barrskogsdominerat gammelskogsområde med stort lövinslag. Andelen nyckelbiotoper och objekt med naturvärden är mycket hög. Dessutom bevaras en del av sjön Yxningen. Naturvärdena är mycket höga i området med ett stort antal rödlistade arter med starka populationer. Sjön Yxningen är utpekad som riksintressant för naturvärden. Syftet med naturreservatet är vidare att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 ska uppnå och bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

Området ska under stort hänsynstagande till naturvärdena i området vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet. Inom ramen för syften med att bevara biologisk mångfald på land och i vatten ska också värdefulla kulturmiljöer i området bevaras.

Syftet för reservatet nås genom att området i stora delar lämnas till fri utveckling så att mängden gamla träd och död ved ökar men störning såsom bete, naturvårdsbränning och återställande av hydrologi kan förekomma. I avvaktan på bete eller naturvårdsbränning kan brandefterliknande åtgärder liksom friställning av ljusgynnade träd bli aktuella. I vattenmiljön med dess bottnar och undervattensvegetation eftersträvas en låg grad av mänsklig påverkan. Åtgärder kan vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

2. Föreskrifterna under A, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, ändras och kompletteras enligt nedan:

3. köra eller parkera motordrivet fordon i reservatet annat än på befintliga vägar;
4. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att gräva, schakta, spränga, borra, rista, hacka, måla, dika, dämna, utfylla, muddra, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
12. utan samråd med länsstyrelsen ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;

Med koppling till vattenmiljön görs tillägg av föreskrifterna:

14. anlägga fiskodling;
15. släppa ut orenat avloppsvatten.

3. Föreskrifterna kompletteras med B5-13 nedan för att möjliggöra stängsling och bete i delar av reservatet. (Kompletterande beslut om naturvårdsbränning togs 2014 för del av naturreservatet). Föreskriften B3 i det ursprungliga beslutet upphävs och ersätts av B3 nedan.

3. eventuellt ytterligare anordningar för friluftslivet såsom eldplats, torrtoalett vid vindskydd och parkering samt fågelgömsle;
5. naturvårdsbränning i talldominerade delar av området;
6. skapande av enstaka grupper av död tall- eller lövved samt andra åtgärder som anläggande av mulmholkar, ekoxekomposter, exponerad sand eller grusmiljö samt utförande av vägkantsslätter i syfte att gynna typiska eller hotade arter;
7. friställning av en del grupper av yngre till medelålders tallar i ensartad utvecklingsmark;
8. för att trygga återväxten av äldre vidgreniga ädellövträd kan plantering av unga ädellövträd i före detta åkermark bli aktuellt;
9. stängsling och betesdrift där det bibehåller eller gynnar områdets naturvärden;
10. återställande av påverkad hydrologi upp till sådan omfattning som ej kräver ytterligare intrångsersättning, i samråd med markägare och arrendator;
11. om värdefulla träd, exempelvis grova eller vidgreniga, ljusgynnade träd påträffas så ska dessa träd och biologiskt viktiga efterföljare kunna friställas från uppväxande träd med låga naturvärden;
12. biotopvårdande åtgärder i områdets vattenmiljöer som syftar till att återställa eller kompensera tidigare mänsklig påverkan;

13. undersökningar och dokumentation av växt- och djurlivet och andra naturförhållanden genomförs som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet.

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren eller markägaren att genomföra de åtgärder som är nödvändiga för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifterna B1-13 ovan.

Föreskriften A3 skall inte utgöra hinder för nyttjande av älgdragare eller motsvarande fordon vid uttransport av fällt vilt. Föreskriften A4 skall inte utgöra hinder för normalt brukande av befintlig åkermark (ekonomisk karta år 2004) eller vid behov anläggande av färiser i samband med stängsling för bete.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar inom naturreservatet.

I övrigt gäller föreskrifterna i beslutet 3 mars 2006 om bildande av Hästenäs naturreservat oförändrade, inklusive de kompletteringar som beslutades 10 januari 2014.

4. Övrigt

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötsel- och bevarandeplanen, bilaga 2. Tidigare fastställd skötselplan och tidigare bevarandeplan upphör därmed att gälla.

Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen Östergötland. Samråd med markägaren (Linköpings stift) sker regelbundet angående skötsel av naturreservatet.

Skäl för beslutet

Hästenäs naturreservat bildades genom beslut den 3 mars 2006. Ett tillägg angående naturvårdsbränning beslutades den 10 januari 2014. För att säkra områdets prioriterade bevarandevärden i form av ett stort lövinslag, bland annat grova ekar samt behov av öppethållande av mindre markområden enligt syftet, finns även behov av bete och annan naturvårdande skötsel. I samråd med Naturvårdsverket har därför Länsstyrelsen funnit skäl att ytterligare komplettera beslutet om Hästenäs kyrkskog för att tydligare formulera syfte, skäl och föreskrifter bland annat avseende skötseln av ekanknutna naturvärden. Dessutom har den limniska miljön uppmärksammats ytterligare sedan 2006. Sammantaget bedöms detta vara skäl för att besluta om ytterligare föreskrifter för att långsiktigt skydda och utveckla området. Ursprungligt skäl kompletteras dessutom med: "Sjön Yxningen har med sin vattenkvalitet och förekomst av glacialmarina relikter utpekats som ett riksintresse för naturvärden".

Se ursprungligt beslut, beslutat 2006-03-13, diarienummer 511-12215-03, för information om Natura 2000-området Hästenäs kyrkskog.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att beslutet om ytterligare föreskrifter för att långsiktigt skydda och utveckla Hästenäs naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Miljö kvalitetsmål och ekosystemtjänster

Den utvecklade skötseln av Hästenäs kyrkskog är en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt växt och djurliv", "Levande sjöar och vattendrag", "Myllrande våtmarker" samt "Ett rikt odlingslandskap" om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Länsstyrelsen bedömer även att Hästenäs kyrkskog bidrar med flera olika ekosystemtjänster. Exempel är områdets våtmarker och deras vattenmagasinerande förmåga samt viss rening och nedbrytning. Skogsmiljöerna fungerar som livsmiljö men även som en form av klimatanläggning och reningsverk. De olika livsmiljöerna fyller funktioner som lek- bo-, skydds- och rastplatser. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar till ett landskap som är generellt bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Arbetet med kompletterande beslut och ny skötselplan har utförts under 2017 inom projektet Life Bridging the Gap.

Remissyttranden

Förslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter enligt sändlista. Remissvar har inkommit från Havs- och vattenmyndigheten som meddelar att de inte har något att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Inkomna svar ger inte anledning till några justeringar.

Hur man överklagar.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, funktionschef Emma Hagström och länsjurist Karin Fridell deltagit.

Kristina Zetterström
Länsråd

Anton Sunnergren
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Skogsstyrelsen, Östergötlands distrikt, Datalinjen 1, 583 30 Linköping

Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se

Åtvidabergs kommun, Box 206, 597 25 Åtvidaberg

Naturskyddsföreningen i Åtvidaberg, Håkan Ignell, Taforsa Grebo, 597 93 Åtvidaberg

Egendomsnämnden, Linköpings stift, Ågatan 65, 582 22 Linköping

Hästenäs jaktklubb, c/o Kenneth Turesson, Gotlandsvägen 13, 597 32 Åtvidaberg

Norrköpings pastorat, BOX 263, 601 04 NORRKÖPING

Yxningens fiskevårdsområdesförening, Peter Hultman, Gärdsnäs Nergård 2,
59796 ÅTVIDABERG

Kristian Blixt, YXNERUM EKVALLA, 597 96 ÅTVIDABERG

Hans och Helena Edström, YXNERUM ÖSTANTORP GÅRD, 597 96
ÅTVIDABERG

Markus Edström, Östantorp Gård Yxnerum, 597 95 ÅTVIDABERG

Ebbe Sigurd Emanuel Eriksson, GRÖNA GATAN 2, 616 33 ÅBY

Inger Margareta och Göran Olof Ljung, YXNERUMS PRÄSTGÅRD 1, 597 96
ÅTVIDABERG

Ingrid Birgitta Lövgren, ÅKERVÄGEN 8 C, 597 43 ÅTVIDABERG

Claes Pettersson, GAMLA TANNEFORSVÄGEN 84 E, 582 54 LINKÖPING

Ute Dorotea Schmidt-Kuhn und Matthias Götz, Grabenstr. 1B, D-76 149
Karlsruhe, TYSKLAND

Jenny Stenman och Andreas Valtersson, YXNERUM BJÖRKHAMRA, 597 96
ÅTVIDABERG

Henric Theorell, KARLSHOVSVÄGEN 78, 602 13 NORRKÖPING

Intern sändlista

Reservatsförvaltningen, Mikael Burgman

Bilaga 1. Reservatskarta från beslut om bildande 2006.

Naturreseptat Hästenäs kyrkskog

Åtvidabergs kommun, Östergötlands län
2006-01-18

Bilaga 1, till beslut med
dnr 511-12215-03
0561-210

Karta tillhörande beslut om naturreseptat Hästenäs kyrkskog beslutat 2006-01-18. Objektetsnummer (NVR-id) 2004572. © Bakgrundskartor Lantmäteriet.

